

Autopoética

Miguel Anxo Fernán-Vello

Formas de citación recomendadas

1 | Por referencia a esta publicación electrónica*

FERNÁN-VELLO, MIGUEL ANXO (2011 [2000]). “Autopoética”. *Boletín Galego de Literatura*: 24, 211-218. Reedición en *poesiagalega.org*. Arquivo de poéticas contemporáneas na cultura.
<<http://www.poesiagalega.org/arquivo/ficha/f/1070>>.

2 | Por referencia á publicación orixinal

FERNÁN-VELLO, MIGUEL ANXO (2000). “Autopoética”. *Boletín Galego de Literatura*: 24, 211-218.

* Edición dispoñíbel desde o 22 de xullo de 2011 a partir dalgunha das tres vías seguintes: 1) arquivo facilitado polo autor/a ou editor/a, 2) documento existente en repositorios institucionais de acceso público, 3) copia dixitalizada polo equipo de *poesiagalega.org* coas autorizacións pertinentes cando así o demanda a lexislación sobre dereitos de autor. En relación coa primeira alternativa, podería haber diferenzas, xurdidas xa durante o proceso de edición orixinal, entre este texto en pdf e o realmente publicado no seu día. O GAAP e o equipo do proxecto agradecen a colaboración de autores e editores.

Miguel Anxo Fernán-Vello

MIGUEL ANXO FERNÁN-VELLO (Cospeito, Lugo, 1958), poeta e dramaturgo, realizou estudos de Música, Psicoloxía e Filoloxía. Como autor dramático publica, entre outras, as obras *Cuarteto para unha noite de verao* (1988) e *A casa dos afogados* (1989), ambas galardoadas co premio A Biblioteca do Arlequín e a última estreada polo Centro Dramático Galego con dirección de Manuel Lourenzo. En colaboración con Francisco Pillado, e no eido do ensaio xornalístico, é autor das obras *Conversas en Compostela con Carballo Calero* (1986) e *A nación incesante. Conversas con Xosé Manuel Beiras* (1989). Como poeta está en posesión, entre outros, dos premios Celso Emilio Ferreiro do Concello de Vigo (1983), Esquíu (1984), Premio da Crítica Española (1985), Premio Xacobeo de Poesía (1992) e Premio Martín Códax (1996), sendo tamén finalista do Premio Nacional de Literatura nos anos 1985 e 1997. A súa obra poética, presente en numerosas antoloxías, foi traducida ao francés, inglés, italiano, ruso, español, portugués, catalán e eúscaro. Obra poética: *Do desexo en corpo e sombra* (1984), *Seivas de amor e tránsito* (1984), *Memorial de brancura* (1985), *Livro das paisaxes vivas* (1985), *Entre água e fogo. Cantos da terra posuída* (1987), *Trópico de luas* (1992), *Poemas da lenta nudez* (1994), *As certezas do clima* (1996).

Na actualidade é Secretario Xeral da Asociación de Escritores en Lingua Galega (AELG) e director de Edicións Espiral Maior, empresa editorial que fundou no ano 1991.

211

Autopoética

Con razón estableceu Schiller un “estado musical” no dominio da poesía. Dificilmente sen melodía interior, sen música verbal, exista a poesía completa: a poesía en toda a súa extensión. ¿Poesía sen ritmo? Poesía morta antes de nacer.

A poesía –escribín un día nun prólogo*–, ese “alimento que non sacia”, como a denominaba Maritain, ascende das fonduras do ser para liberar un movemento, unha “especie de melodía”, sobre o mundo.

* *Luminoso lugar de abatimento*, Xosé María Álvarez Caccamo, Ferrol: Esquíu, 1987.

A raíz da poesía é unha vibración profunda do espírito: un asombro, un arreguizo, un desexo, un abismo, unha fenda, un vocema.

E a forma –o froito– da poesía é unha respiración rítmica da voz e da linguaxe. O poema é un alento que canta ascendente aínda na desolación.

Rimbaud defendía unha “articulación deleitosa das palabras”: fundamental para que a poesía exista. Unha erótica do ritmo. Unha espiral sonora. Ou un adagio de dor. Ou a beleza que queima nun nocturno “pianísimo” de versos escritos contra a morte. O resto é non-poesía, poemas que nacen mortos, poetas que perden o tempo sen música.

Miguel Anxo Fernán-Vello

Cantiga Finisterrae para múltiples voces de luz¹

A Ruth

212

País das terras verdes que van morrer ao mar,
unha cantiga nova estremece no vento
o labirinto puro de todos os confíns.

Dende as albas insomnes que palpitan o día,
no florecer da auga na raíz da mañá,
o tempo foi labrando unha saudade antiga

até esta luz que invade o corazón de luz.
Nas gándaras abertas, nos vales silenciosos,
nos bosques que declinan o seu misterio azul;

¹ A música da Cantata que ofrecemos a continuación é obra de Juan Durán e será estreada pola Orquestra Sinfónica de Galicia no ano 2001.

Juan Durán, pianista e compositor, ex-profesor do Conservatorio Superior de Música da Coruña, é actualmente Asesor Técnico de Ensinanzas Artísticas da Consellería de Educación da Xunta de Galicia. Autor de numerosas obras de música de cámara e dentro do xénero liederístico, a súa música escoitouse en diversas salas europeas: Auditorio Nacional de Madrid, Fundação Gulbenkian de Lisboa, Palacio de Congresos da Coruña, Palau de la Música de Valencia, Stathalle de Heidelberg, Conservatorio de Barcelona, etc. Entre os seus intérpretes figuran Antonio Arias, Carmen Durán, Antón de Santiago; os pianistas Jean Pierre Dupuy e Emmanuel Ferrer e os cuartetos Arcana, Sonor, Europa e Prejevalsky.

nas sonámbulas veigas que tremen de frescura,
nas praias onde a brisa é invisíbel nudez,
unha cantiga nova acende a lonxanía:

alta terra diúrna, a espiral do fulgor,
os camiños brillando, láminas inflamadas
da exhalación do sol. Sobe o mar nos espellos,

sobe a chama no ceo. Arborece a distancia
un labio transparente até queimar a voz:
toda a luz, toda a luz entrando, entrando en nós.

País das terras verdes que van morrer ao mar,
entre semente e soño, entre vertixe e flor,
campos iluminados que se inclinan ao sul.

O tempo aquí non foxe. A nave do mencer
tocou a estrela firme, a pedra xerminal.
País das terras verdes, enraizado fervor

dun enigma no tempo: a camelia no ar,
o horizonte que nace poboando os segredos
do noso propio ser; a palabra inicial,

a visión interior dun asombro no abismo
cando a luz é outra luz e a primavera avanza
fundando a cor da brasa no noso sangue insomne,

nós que levamos o sol ardendo na memoria,
astro vital e seiva de luminosos días.
Contra a sombra que paira na nosa negra sombra,

contra o gris neboeiro e contra a triste chuvia
dos séculos que foron, ancorados na historia,
esta luz que penetra a ruína dos muros,

as fábricas escuras, as neveiras do medo,
as confusas feridas, longos túneis de inverno;
esta luz que inaugura terras anchas que brillan,

territorios sen cinza, nidias amañecidas;
luz que borra a oxidada materia da tristura,
os remuíños do odio, as provincias da guerra,

a capital obscena da dor que nunca cesa;
luz que vence as esquinas pedernais dos suburbios,
os aramios violáceos que transita a pobreza,

os ángulos da casa que dobraron os ventos
nas devesas de Europa, nos cercados sen nome,
nas aldeas rendidas que vaciou a noite.

Esta luz como febre amordazando a néboa,
escavando no frío dos países que somos,
revelando no sangue unha esperanza acesa

como as terras que arden no corazón alzado
dunha alborada branca; constelación nevada,
a luz, a luz triunfando fecunda e solidaria;

a luz sen fin nos faros, no ronselar das chairas,
nos fíos que nos unen apurando as palabras,
na orientación dos días, na comunal labranza

do tempo renovado. Todo o mar é un abrente,
o perfecto desexo desta cantiga nova,
a claridade viva que se funde cos soños.

Aquí estamos, no límite increado do mundo,
na pulsación das horas, no sopro do destino,
imantados a un himno de poderosa urdime:

o mar e a multitude da súa alta harmonía,
a espiral que transmigra a flor da liberdade,
as terras que proclaman o dominio da luz.

Cando vibra no corpo a emoción demorada
das paisaxes do norte, cando se instala a alba
nos ollos que adiviñan a duración do incendio

debuxado no sangue, sabemos que hai un astro
entre a sede e o fogo, a floración do centro
que conmove o espazo, a cúpula dun clima

de mercurio insaciado, a latitude ardente
dunha maré que ascende no devalar do ceo.
Oh luz do mundo fiel, terras do alborecer,

a lucidez do sol sobre os campos centrais,
a razón do porvir, a irmandade total
entre os seres e a luz, a ondulación feliz

dos corpos na mañá. Oh luz do mundo real,
delicada estación entre comezo e fin,
rozando a pel do abismo a música triunfal,

o espírito da voz, o escintilar da alma
ateigada de luz. País das terras verdes,
territorio solar, queimadura interior

cando renace a vida, a materia futura,
o soño doutro tempo, a aparición do día;
cando a luz é un milagre que regresa do mar,

alta e definitiva, liberada e final,
para borrar a morte e regresar entrando,
entrando en nós máis pura, no país pensativo,

na duración do tempo, na espiral da cantiga,
no vento estrelecido, na harmonía entrañada;
a luz, a luz cantada irradiando a figura

contra as sombras pasadas, contra as fendas escuras;
a alta luz construída sobre as terras amadas,
a alta luz incesante sobre as patrias futuras.

Canto nº 4 da *Cantiga Finisterrae para múltiples voces de luz*
 Poema de Miguel Anxo Fermán-Vello Música de Juan Durán
 (1999)

♩ = 66

Baritono

P A - quí es - ta - mos no lí - mi - teín - cre - a - do do mun - do

Piano

pp (*deixar soar*)

na pul - sa - ción das ho - ras no so - pro - doés ti - no i - man ta - dos sun him no *P* de po - de - ro - saur - di

p

me *P* A - quí es - ta - mos no lí - mi - teín - cre - a - do do mun - do

pp

11

na pul - sa - ción das ho - ras no so - pro - doés ti - no i - man ta - dos sun him no *P* de

p

16

Meno mosso ♩ = 66

po - de - ro - saur - di me de po - de - ro - saur di - me o mar ca mul - ti tu - de da sú - a

p *legato*

21

al lahar mo ní - a a ca-pi ral que trans mi - gra a flor da li-ber

da - de as to-ras que pro-cla-man o do-mi-nio da luz *pp* o do-mi - nio da luz

Tempo primo $\text{♩} = 66$

p Can - do vi - bra no cor-po se-mo-ção de-mo ra - da das pai - sa - xes do nor-te can - do se ins-ta la

al - ba nos o - lhos que a-di - vi san *p* a du - ra-ção do con - dio do-bu-xa - do no

appassionato

san - gue sa-be-mo-que a in - as - tro entre a sede do fo - go a flo-ra-ção do con - tro que como veos pa - zo a cí-pu-la dum

cli - ma de - mer - curiosa - do a la - ti - tu - de - ar - den - te dum ha - ma - ré - quias con - de - no - va - lar - do

poco a poco cresc.

54

ce - o no de - va - lar - do ce - o *f* o mar ca mul - ti tu - de da sí - a al - tizar - mo -

Poco rit. ten A tempo

59

ni - a a es - pu - ral que trans mi - gra *sempre f* a flor da li - ber -

sempre f

64

da - de as te - rras que pro - cla - man o do - mi - no da luz o do - mi - no da luz as te - rras que pro - cla - man

69

o do - mi - nio da *ff* luz

74